

Мій батько — сепаратист

Данилко сидів у автобусі біля вікна і спостерігав за колоною автівок, що рухались їм назустріч. Ніби вже й звик бачити людей зі зброєю, але на блокпостах — військові зі справжніми автоматами і дуже сердиті. Можна роздивитись їх зблизька, навіть поговорити, але на запитання вони відповідають сучпо. Обличчя вояків сховані за балаклавами, з-під яких видно лише насторожені злі очі. Відчувши на собі погляд військового, хлопчина перелякано тулився до мами. Надіявся, що лише вона може захистити від усіх бід.

— Не бійся, сину, ми вже в безпеці, — шепнула на вухо мама і поцілувала в голівку. — Щойно доберемося до вокзалу, пересядемо в поїзд і завтра вже будемо в бабусі.

— А там нема війни? — пошепки запитав Данилко.

— Сподіваюсь, що нема, а ти сиди тихенько, бо попереду ще один пост, — попросила Галина, міцніше пригорнувши сина.

Відколи їхнє місто захопили «зелені чоловічки» і розв'язали війну на Донбасі, жінка жодної ночі не спала спокійно. У перші дні після початку військових дій збирали з настанням темряви теплі речі й ховалися в підвалі, щоб не потрапити під обстріл. Згодом бігати набридло, а може, звикли й не так боялися. З появою

«зелених чоловічків» у місті смерть чатувала кожної миті, але найчастіше вночі, коли гриміли масовані обстріли. Хто по кому стріляє, зрозуміти важко, хоча місцеве радіо й телебачення переконує населення, що це «укропи» навмисне знищують своїх людей.

Галя народилась у селі на Вінниччині, де живуть миролюбні люди, і не вірила, що українці можуть стріляти в своїх. Тому хотіла якнайшвидше вивезти дев'ятирічного сина з пекла, в якому опинилися багато невинних людей. Та й чи невинних? Тепер уже не впевнена... Бо через масову пропаганду люди раптом повірили, що з Росією їм стане жити краще, хоча досі мали спокій і не бідували. Помірковані луганчани, які добре розуміли, що їх чекає, відразу виїхали до центральних областей України. Чоловік Галини, корінний луганчанин, вважав себе великим патріотом свого краю і не поділяв думки тих, хто в скрутний час залишав місто. Він був переконаний, що для нього це, може, якраз шанс стати тим, на що він заслуговує. Дискусії в пошуках золотої середини тривали довго, але переконати його виїхати всією сім'єю до батьків Галина так і не змогла. Наважилась ослухатися чоловіка, забрала сина й вирушила з міста, в якому не було вже ні роботи, ні умов для нормального проживання.

Маршрутка, якою їхали переважно жінки з дітьми, зупинилася біля групи військових, на рукавах яких були нашиті шеврони «укроп». Данилко, перелякано тулився до мами, поглядаючи скося на озброєних вояків. Вони перевірили документи і, побажавши щасливої дороги, пропустили маршрутку. Пасажири полегшено зітхнули, та щойно відїхали на певну відстань, навперebій загомоніли.

Дітвора набридала запитаннями, а батьки й самі не розуміли, що відбувається насправді. Люди покинули насиджені місця, де було власне житло, але втратили спокій. Впевненість у завтрашньому дні не прийшла навіть тоді, коли опинилися на безпечній території. Мучила тривога, якої можна позбутися лише тоді, коли знайдеш притулок і засоби для існування. Галина цим не переймалася, бо батьки в селі від початку заворушень на Донбасі кликали їх повернутися на малу батьківщину.

— Мамо, «укропи» — фашисти чи бандерівці? — раптом запитав Данилко і змусив маму понервувати.

— Не став дурних запитань, — впівголоса сказала жінка й роззирнулася довкола. — Наслухався від тата дурниць, а тепер можеш поплатитися за свій язичок.

Данилкові набридло сидіти мовчки, кортіло поговорити хоч з кимсь, та щоб не злити маму, довелося потерпіти.

Пасажири біля вокзалу висипали з речами та дітьми з маршрутки й поспішили до кас. Тут шляхи вимушених утікачів розходились. Одні знали, куди їдуть, інші мали лише надію, що матінка Україна не дасть їм пропасти. Галина придбала квитки до Вінниці й полегшено зітхнула аж тоді, коли зайшли в купе потяга.

— Тепер уже можна розслабитися, — всміхнулася вона, дивлячись на сина.

— Мамусю, а в селі дітей багато живе? Чи буде з ким гратися? — запитав Данилко, сподіваючись, що мама заспокоїлась і тепер можна з нею поговорити.

— Ти ж не забув сусідських хлопців, з якими бавився торік? Ходитимеш на пасовище, де переважно збираються сільські діти, там і потоваришуєш з ними, — заспокоїла його мати.

— Вони вже підросли і корів, мабуть, не пасуть, — засумнівався Данилко і ще хотів про щось розпитати, але мама, знаючи його доскіпливу натуру, перебила: — Синочку, я дуже змучена і хочу відпочити. Тому роздягайся і вилазь на верхню полицю. Приїдемо до бабусі, й там про все дізнаєшся. Раджу налаштуватися на гарний відпочинок, бо все літо доведеться прожити з бабусею і дідусем. Сподіваюся, що ти розумієш, у якому становищі ми опинилися? Невідомо, що нас чекає...

Хлопець не став сперечатися, хоча не міг зрозуміти, від чого мама змучилася так, що навіть розмовляти не хоче. Ніби нічого важкого не робила, і речі він допомагав переносити...

Вранці, зійшовши з потяга, Данилко з мамою рейсовим автобусом дісталися до села. Втішені приїздом гостей дідусь із бабусею розцілували внука і зауважили, що він за рік помітно виріс, але мав би бути здоровішим.

— Це нічого, внучку, на сільських харчах ти скоро наберешся сили і виростеш гарним козаком, — погладив по голові дідусь Петро. — Нині хлюпикам важко, бо для того, щоби зброю тримати і носити бронежилет, потрібна неабияка сила.

— А мама казала, що у вас не стріляють, — насторожився Данилко, прислухаючись до гулу на вулиці, якою проїхав трактор.

— Поки Бог милує... Це я так, щоб заохотити тебе добре їсти і поправлятися, — заспокоїв дідусь.

Бабуся Марина бідкалася, що не напекла пиріжків і не приготувала смаколиків, адже не знала про їхній приїзд.

— Ти мені допоможеш, і ми швидко впораємося з обідом, — мовила до доньки, намагаючись зрозуміти її поганий настрій. — Чому така невесела, дорога була важкою?

— Мамо, тут спокійно, а там — справжня війна, — буркнула Галина, сідаючи у веранді до застеленого скатертиною столу. — Ви уявлення не маєте, як там люди живуть...

— Ми ж не винні, що вам захотілось окремої республіки! Тому не перекладай свої проблеми зі слабкої голови на здорову, — невдоволено сказала мати, не бажаючи вислуховувати звинувачення.

Наслухалася від Галини телефоном, що в усіх проблемах донбасівців винні бандерівці та київська хунта. «Нехай батько роз'яснить доньці, в нього це краще виходить, а я маю дбати, щоб ніхто не залишився голодним», — думала Марина. Щоб не посваритися з Галиною першого ж після приїзду дня, попрямувала до літньої кухні готувати сніданок.

Тим часом Данилко на подвір'ї розглядав господарство, заглядаючи у кожен закуток. В них у місті не було ні курей, ні каченят. Навіть котика тато не дозволив тримати у квартирі. А тут два смугасті «тигрики» сиділи на сонечку і вмивалися лапками так старанно, що він замилювався ними. Згадав, що кілька днів не вмивався, бо вдома не було води, а потім дорога... Пес насторожено спостерігав за кожним кроком хлопця, принохувався. Мабуть, пригадував минулорічного гостя, який смикав його за вуха і частував бабусиними канапками. Бровко заглядав гостеві в руки, але гостинця не отримав.

— Данилку, ходи снідати! — покликала бабуся. — Але спочатку добре вимий руки і вмийся з дороги. Мило і рушник біля умивальника.

На столі вже парувала страва, і запах її лоскотав ніздрі, однак мама змусила сина переодягтись і перевірила, чи не залишив бруду на руках. Давненько хлопчина не їв з таким апетитом, як сьогодні. Чи то так смачно приготовлено, чи він просто зголоднів. Адже вибору продуктів на окупованій території не було, тому часто варили макарони, на які Данилко не хотів навіть дивитись. А в бабусі молода картопелька з кропом, свіженьке молочко...

Під час сніданку між дорослими зав'язалася дискусія. Хлопець прислухався до розмови, бо хотів зрозуміти, чому раптом їхнє місто почали називати окупованою територією. І взагалі значення слова «окупація». Історії він ще не вивчав у школі, але хлопці на вулиці казали, що вони повинні боротися за свою республіку, окрему від України. А навіщо йому це все, коли дідусь із бабусею живуть недалеко і в них завжди цікаво й гарно на літніх канікулах. Ще республіки нема, а виїхати вже було важко. Згадавши напис на рукаві в одного з бійців «Укроп», раптом засміявся. Чому вони себе так називають, адже «укроп» — це рослина і дуже смакує з молодого картоплею?

Поки Данилко їв і розмірковував, дідусь з бабусею влаштували мамі допит.

— Чому Андрій не приїхав разом з вами? Чи ви опинилися по різні боки барикад? — в'їдливо запитав батько.

— Коли наш завод демонтували й перевезли до Росії, чоловік пропонував і нам виїхати разом з іншими працівниками, але я не погодилася. Він розгнівався і вирішив нікуди не їхати. Я не могла ризикувати життям дитини, бо там справді можна потрапити під обстріл і загинути. Ви не уявляєте, як важко жити в постійній напрузі... — виправдовувалася донька, опустивши погляд.

— Ну, і де тут бандерівці? Це ми з батьком для вас бандерівцями стали? — дорікнула мати, пригадуючи недавню розмову телефоном. — Треба було привезти свого чоловіка сюди, і нехай би переконався, що не всьому показаному по вашому телевізорі можна вірити.

— Ви переконані в своїй правоті, він — в іншому. Не так усе просто, мамо... Я приїхала сюди, то, може, й він зрозуміє, що так краще, — не дивлячись в очі, мовила Галина й почала збирати посуд зі столу.

— Наламає дров, а тоді каятиметься. Щоб не було запізно, — правила своєї мати.

— Дитина нехай поживе поки що з вами, а я поїду до міста і пошукаю роботу. Раніше працювала контролером у цеху, а тут доведеться набувати нової професії, — попри невдоволення батьків, Галина все-таки сподівалася порозумітися з ними.

— У нас, здається, лише в дрібній торгівлі можна знайти роботу. Ти до такого не навчена, то чи впораєшся? — бідкалася мати.

— Вчитися ніколи не пізно та й, може, чоловік щось заробить... Сьогодні відпочину, а завтра поїду. За Данилком пригляньте, — попросила донька і пішла на подвір'я шукати сина.

Зміст

Мій батько — сепаратист.....	3
Зникла дитина.....	39
Новітня війна.....	65
Гудзики	79
Собача вірність	88
Нова школа	97
Смачні горіхи.....	103